

tla, kakor da bi se dekle balo, kje spodtekniti se. Jaz sem bil po tej prikazni popolnoma očaran, tako da sem komaj vedel, kako sem prišel z gospodinjo do lope.

„Tako“, zadoni globoki glas gospodarja, „le sem postavi vse, tu sem na mizo. Tako! Zdaj pa poglej tega-le gospoda. Ali ni res čvrst mladenič, kakoršne izredí naša zemlja?“

Marijco obide rudečica, da jej lice kar gori, ko počasi vpré okó v mene, a hitro išče družega predmeta za-nj ter z rokami praska po sneženo-belem prtú na mizi. Tudi jaz sem popolnoma zmešan in nikakor nisem v stanu, najti besede, s katero bi jo nagovoril. Slednjič si vendar pomagam in pričnem:

„Gospodična, ravno sem imel priliko občudovati Vaš vrt, v katerem ste sadili cvetice po navodu gospoda profesorja —“

Kdo je videl že čisto, neokuženo kri? Kdo rudečico purpurne rože, ki se nahaja po njivah med žitom? Ali morda Krške rake, kuhane v kuhinji, kjer so jih navajeni? Taka rudečica oblije gladko lice Mlinarijeve Marijce pri besedi „profesor“, katero sem jaz, ne brez posebnega pomena, spustil iz svojih ust.

Ne vem, kak bi bil konec njene zadrege, ko bi se bil pogovor na ta način gladko razvijal. Toda v takih zadregah pride navadno pomoč od zunaj; tako je bilo tudi tukaj, kajti ravno, ko je bil gospodar jel natakati kozarce, se vzdigne zunaj pred hišo prav vojaški hrup, ženski krik, kokodaskanje petelinov in — kar je presegalo vse — pasje lajanje.

„I kaj vruga je zunaj?“ pravi mlinar in se pomika iz-za mize, kamor se je bil že prej spravil, a v tem hipu prikaže se na pragu krepko podstavljena ženska podoba kričeča:

„Marijca, piška je proč, vrat jej je zavlil.“

„Kdo?“ vpraša gospodinja.

„Peš! Ne vem, od kod je prišel —“

Dalje ne more govoriti, kajti pri zadnji besedi se zvali na tla in izpod nje priteče pes — moj pes, v gobcu lepo piško perzijanskega plemena ter se spusti po vrtu; a ko mene zagleda, jo vdere naravnost proti lopi in mi položi zadušeno piško pred noge, potem pa vpré oči va-me in maje z repom, kakor da bi pričakoval kake pohvale.

„Je to li vaš pes?“ me praša mlinar s potegnjenim glasom; pa predno moram kaj odgovoriti, se sliši jok Marijce, mati stopi k njej in jo skuša tolažiti, pa jok postaja vedno silnejši in se čuje še, ko obe ženski zginete v hiši.

„Vrag vzemi žensko občutljivost“, pravi oče čmeren, „če se v kako stvar zaljubijo, potem jim za ves svet še mar ni. Moram vendar iti za njima, da ji potolažim.“

S temi besedami odide tudi oče v hišo in pusti mene samega. Pred mano na tleh leži piške perzijanskega plemena mrtvo, zraven mene pa stoji še vedno pès majaje z repom. Mene prime jeza, sunem pès, ki je našo družbo tako razpodil, da zacvili in z repom med nogami pobegne in išče izhoda iz vrta, ker si skozi hišna vrata menda več ne upa.

Jaz med tem čakam in čakam in iščem besedi, s katerimi bi zagovarjal pasje hudodelstvo, a nihče se ne prikaže, da bi me poslušal. Grem počasi nazaj proti hiši, v vežo, memo kuhinje, kjer pa kuharica nevoljna zapré mi kuhinjska vrata pred nosom, in stojim kmalu na pragu.

„Ali naj naprežem, gospod?“ me praša hlapec, ki je stal pred hlevom.

„Da, le naprežite!“ odgovorim, dasiravno nisem še opravil, kar so mi oče naročili.

Iz hiše ni nikogar, in ko hlapec napreže, se vsedem

na voz, dam hlapcu goldinar, za katerega se mi do tal prikloni, požene belca in voz oddrdrá. Nazaj pogledajočemu se mi zdi, ko da bi skoz okno gledalo obličje Marijce za mano, a bilo je objokano.

Ti zver pasja ti! Kaj mi je napravila! O, le čakaj, da te dobim še enkrat v pest, gorjé ti! Kaj bom očetu sporočil? Če jim resnico povem, me bodo zmerjali, da sem tega pès, seboj vzel. — In potlej pa — Marijca! Njena podoba mi je popolnoma glavo zmešala. Mnogo sem videl že dekličev, lepših in manj lepih, toda take čarobnosti, take — kako bi rekel! — domače, okusne, prikupljive se postave nobene še, ne v svilnatem in ne v bornem platnenem krilu. Da, prav gospodinja se mi je zdela, ki bi bila v stanu, odvaditi človeka mestnih veselosti ter privezati ga na kmetijsko življenje. — Pa čemu take misli? Saj ima svojega profesorja, ki jej je gotovo na srce priraščen in jo bo vzel, da dobí le stalno službo.

Z zadnjo mislijo se tolažim in skušam izbrisati si podobo Marijce iz glave. Da bi se malo raztresel, vstavim konja ter si zapalim smodko; z dimom vred naj se razkadé misli na deklico iz mlina po zraku, ker moja tako ali tako ne more biti. (Dal. prih.)

Narodna smešnica iz Istre.

Zapisal J. V.

Mat i sin.

Mat kupi ploč špeha, ga navesi u kuhinji. Sin praša mater: Majo! zač će nam biti ta špeh? Mat mu reče: To ćemo staviti malo pod kapus, malo pod braskvu itd. Kad matere ni bilo doma, razreže sin vas špeh i podtakne kuse u zemlju pod kapus i braskve u vrtu. Nato pridu pasi, razgrebu vas vrt i špeh pojedu. Ko pride mat domu, praša sina: Kamo je špeh? On odgovori: Stavil sam ga u vrtu pod kapus i braskvu, kako ste mi rekla. A mat reče: Tužna jaz! sine, ti si neuman!

Drugo leto zakolje mat prasca doma, i stavi u kuhinji prešute (gnate) i pleća sušit. Sin praša: Majo! zač te nam biti prešuti i pleća? Mat mu reče: To će nam biti za dobar dan (kadar se bolje jé). Pripeti se, da pride siromah, ko mater ni bilo domá, i reče: „Dobar dan! Sin si misli, sada je prišal „dobar dan“, pak mu dá prešute i pleća va vreću. Kada pride mat doma, praša: Sine, kade su prešuti i pleća? Sin odgovori: Prišal je „dobar dan“ s vreću, pak sam mu jih dal, kako ste rekla, da hote biti za „dobar dan“. A mat muči tužna i žalostna.

Otrokom je treba nauka, da ne bude škode u hiši.

Glagolitski napis

na zvoniku v Sovinjaku v Istri. *)

1557. va vrime župana Kirina Sirotića.
ki je i starušina
crkveni. ino i
veće sused.

Mnogovrstne novice.

* Zagrebski nadškof Mihajlovič je daroval za vseučilišče v Zagrebu 30.000 gold.

*) Iz besede ino v tem napisu se razume, da se v Sovinjaku vže meša slovenščina s hrvaščino. Tukaj se najde beseda starušina pravilno pisana od star — staruh — starušina.